

Ινσουλινοαντίσταση:

Δείκτης ή παράγων κινδύνου για καρδιαγγειακή νόσο;

Είναι η ινσουλίνη αθηρωματογόνος ορμόνη;

Φεβρουάριος 2006

Δημ. Θ. Καραμήτσος

Μερικές μεταβολικές συσχετίσεις με την αντίσταση στην ινσουλίνη

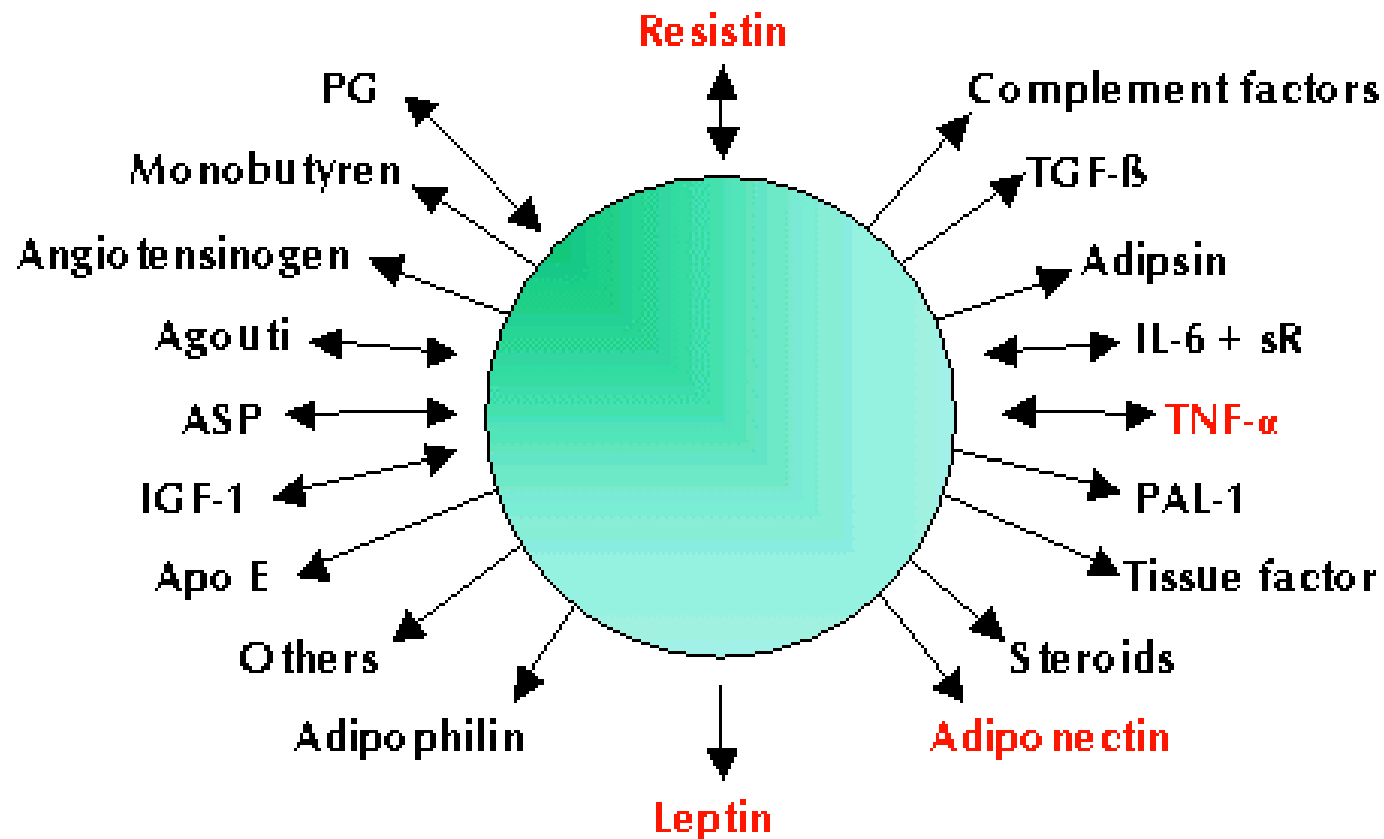

- Αντίσταση στη λεπτίνη
- Αυξημένη Lp-a
- Αυξημένη ομοκυστεΐνη
- Μειωμένη μεταφορά γλυκόζης στα μυϊκά κύτταρα
- Υπερκορτιζολαιμία
- Μειωμένη DHEA
- Χαμηλά επίπεδα GH
- Αυξημένη λιπογένεση
- Μειωμένη β-οξειδωση λίπους
- Αυξημένος TNF-a
- Αυξημένο ινωδογόνο
- Αυξημένη συνάθροιση αιμοπεταλίων
- Αυξημένο οξειδωτικό στρες

- **Αυξημένη αρτηριακή πίεση**
- **Δυσλιπιδαιμία- Αυξημένα Tg**
- **Σακχ. Διαβήτης**

Adipose Tissue as an Endocrine Organ

Cema Friibeck, *Obesity Matters*, 2001,4, 16-19.

Δείκτης νόσου

παρουσία μιας εργαστηριακής εξέτασης που **δηλώνει ύπαρξη νόσου**

π.χ. Ουρία = νεφρική ανεπάρκεια

Σάκχαρο = Σακχαρώδης διαβήτης

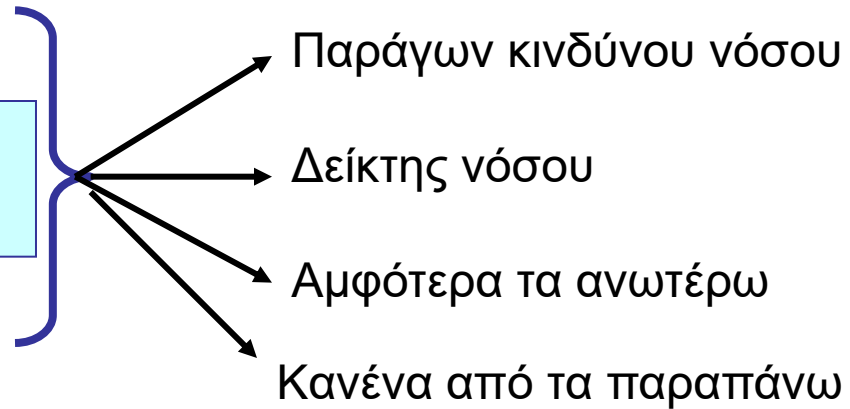
Χολερυθρίνη = ίκτερος

Παράγων κινδύνου

Η παρουσία ενός παράγοντος ή εργαστηριακής εξέτασης που συνδέεται με **αυξημένη πιθανότητα νοσήσεως**.

Πχ κάπνισμα → καρκίνος πνεύμονος ή καρδιοπάθεια
αυξημένη LDL χοληστερίνη → νόσος στεφανιαίων αρτηριών
παχυσαρκία → εκφυλιστική αρθροπάθεια κ. άκρων

Ινσουλινοαντίσταση
(δυσνητικώς)

Τι σημαίνει ως όρος η ινσουλινοαντίσταση;

Η ινσουλίνη με την ίδια πυκνότητα στο πλάσμα δεν δρα σε έναν οργανισμό όσο σε έναν άλλο.

ΙΝΣ-ΑΝΤ
με **ΣΔ**

Ανεπαρκής ινσουλίνη
για ανάγκες οργανισμού

ΙΝΣ-ΑΝΤ
χωρίς **ΣΔ**

Επαρκής έκκριση ΙΝΣ για
ανάγκες οργανισμού

Φυσιολογικά άτομα

Χωρίς αντίσταση   Με αντίσταση

INΣ A

INΣ B

INΣ A < INΣ B

Διαβητικά άτομα

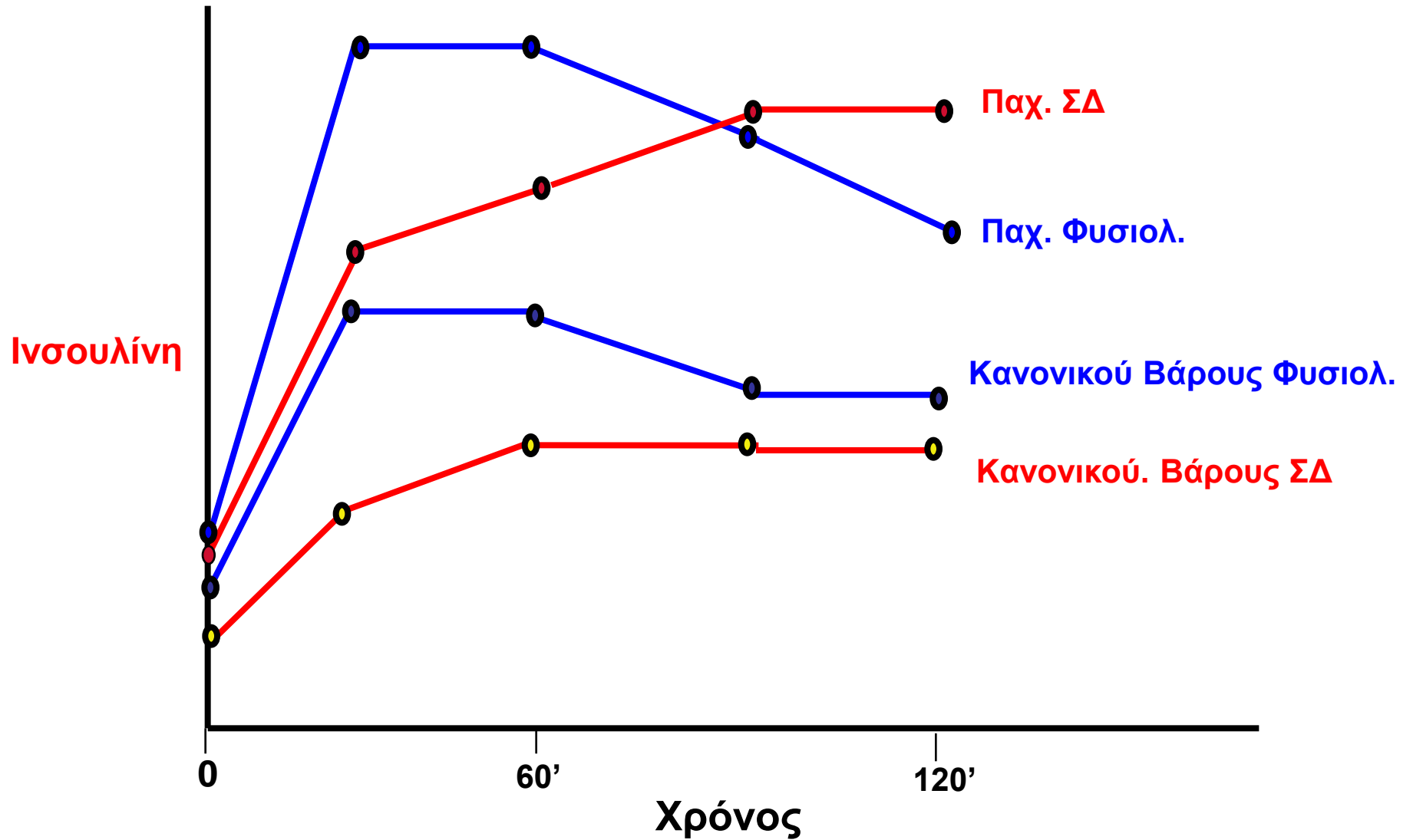
Με αντίσταση

INΣ Γ

INΣ A < INΣ B > INΣ Γ

Έκκριση ινσουλίνης μετά φόρτιση γλυκόζης

Ινσουλινογόνος δείκτης

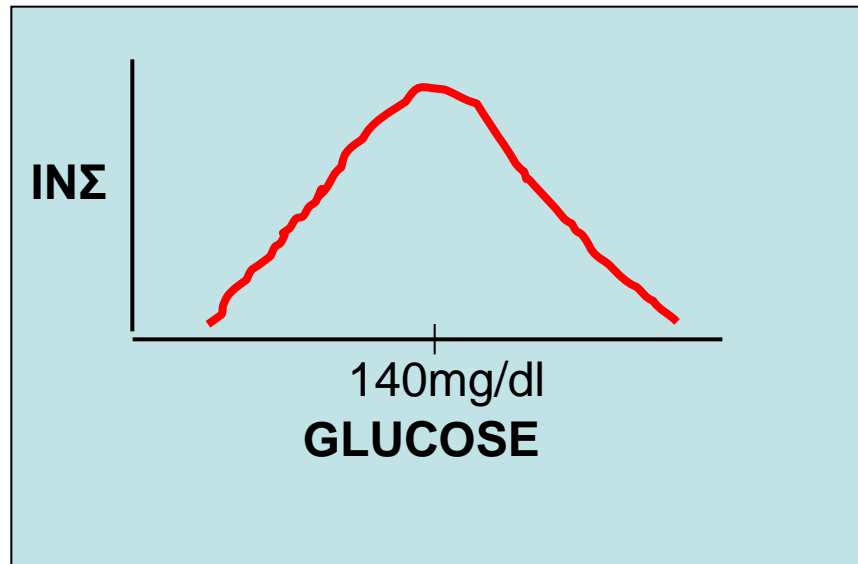
INΣ / GLUC

όσο μικρότερος ο δείκτης τόσο μικρότερη η έκκριση ινσουλίνης

π.χ.

Φυσιολ. Α.	INΣ=10	GLUC= 100	Δείκτης= $10 / 100 = 0,1$
Ασθενής Β.	INΣ=12	GLUC= 180	Δείκτης= $10 / 100 = 0,06$
Ασθενής Γ.	INΣ=14	GLUC= 280	Δείκτης= $14 / 280 = 0,05$
Ασθενής Γ.	INΣ=12	GLUC= 280	Δείκτης= $14 / 340 = 0,042$

Καμπύλη DeFronzo τύπου Starling

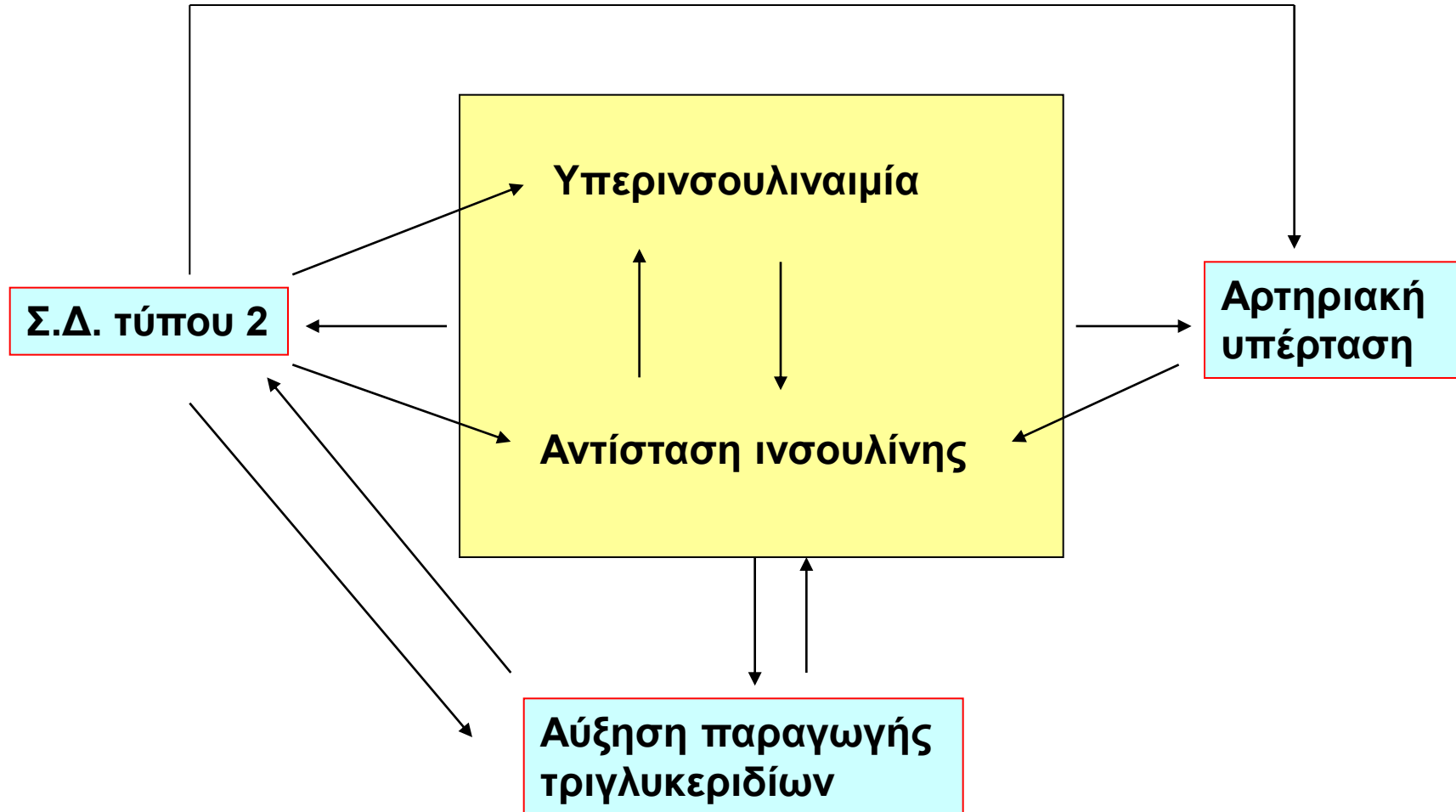

Υπόθεση Reaven

Υπερινσουλαιμία → Αθηρωμάτωση

- Ενδείξεις επιδημιολογικές
  - (αβέβαιες έως ανύπαρκτες)
- Ενδείξεις πειραματικές
  - (κριτική σχεδιασμού, πυκνότητες ινσουλίνης;)
- Ενδείξεις σε ασκήσεις επί χάρτου

Αρχική θεωρία Reaven

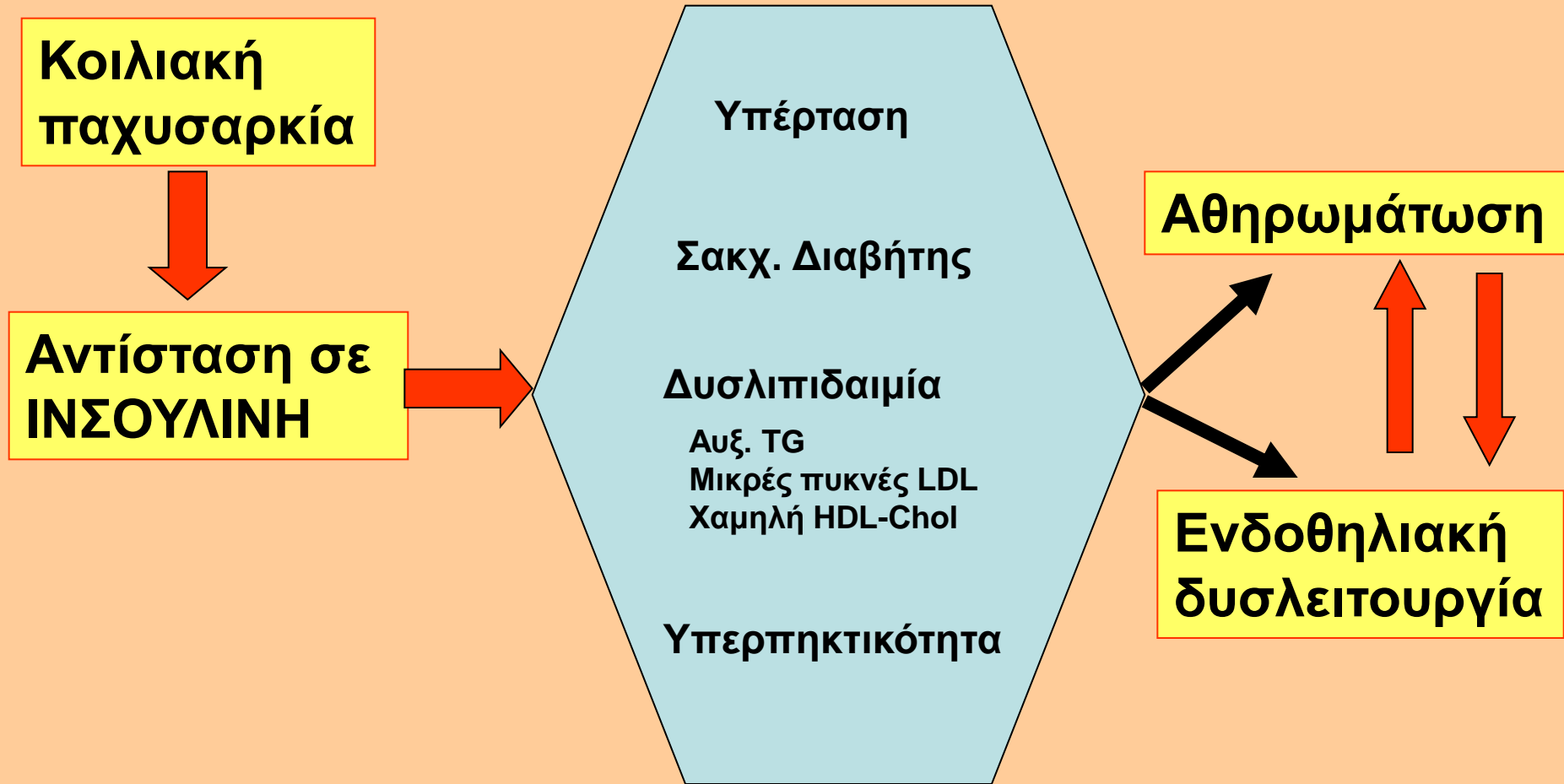
Η κλασική άποψη

Γενετικοί παράγοντες
Παχυσαρκία
Καθιστική ζωή
Ηλικία
Φάρμακα
Σπάνια σύνδρομα

Αντίσταση
στην ινσουλίνη

ΣΔ τύπου 2
Αρτηριακή Υπέρταση
Δυσλιπιδαιμία
Αθηρωμάτωση
Πολυκυστικές ωθήκες

Το «μεταβολικό σύνδρομο» και οι σχετιζόμενοι με αυτό καρδιαγγειακοί παράγοντες κινδύνου

Υπερινσουλιναίμια: **μια λάθος παραδοχή**

Ποιος την ορίζει;

Με ποιο τρόπο;

Ποιο είναι το όριο;

Χαρακτηρίζει το ΣΔ τύπου 2;

Πρέπει να υπολογίζεται σε σχέση με τιμές γλυκόζης;

Στο PubMed μόνο 7 αναφορές πρωτότυπων εργασιών με τον όρο υπερινσουλιναμία στον τίτλο

---

1. **Shargorodsky M, et al.** Treatment with rosiglitazone reduces hyperinsulinemia and improves arterial elasticity in patients with type 2 diabetes mellitus. *Am J Hypertens.* 2003;16:617
2. **Cusumano AM et al.** Glomerular hypertrophy is associated with hyperinsulinemia and precedes overt diabetes in aging rhesus monkeys. *Am J Kidney Dis.* 2002;40:1075
3. **Freemark M, Bursey D.** The effects of metformin on body mass index and glucose tolerance in obese adolescents with fasting hyperinsulinemia and a family history of type 2 diabetes. *Pediatrics.* 2001;10:E55.
4. **Adler AI et al.** Hyperglycemia and hyperinsulinemia at diagnosis of diabetes and their association with subsequent cardiovascular disease in the United Kingdom prospective diabetes study (UKPDS 47). *Am Heart J.* 1999;138:S353
5. **Ishikawa M.** Obesity-independent hyperinsulinemia in nondiabetic first-degree relatives of individuals with type 2 diabetes. *Diabetes.* 1998;47:788
6. **Cozzolino D.** Hyperinsulinemia in offspring of non-insulin-dependent diabetes mellitus patients: the role played by abnormal clearance of insulin. *Metabolism.* 1995;44:1278
7. **Sutherland WH.** The effect of acute hyperinsulinemia on plasma cholesteryl ester transfer protein activity in Patients with non-insulin-dependent diabetes mellitus and healthy subjects. *Metabolism.* 1994;43:1362

Ishikawa M et al. Obesity-independent hyperinsulinemia in nondiabetic first-degree relatives of individuals with type 2 diabetes. Diabetes. 1998;47:788

Συγκρίνουν δύο ομάδες

Ομάδα A μέσο βάρος μείον **14 Kg** από Ομάδα B

Τα **14 Kg** διαφοράς αντιστοιχούν στο **25%** του βάρους της ομάδας A

Ομάδα A ινσουλίνη **7,1** μU/ml   Ομάδα B ινσουλίνη **8,8** μU/ml

Μέθοδοι προσέγγισης Μεταβολικού Συνδρόμου

Φυσιολογία

Επιδημιολογία

Κλινικοί ιατροί

Φαρμακευτικές εταιρίες

Λοιπά ερωτήματα για το μεταβολικό σύνδρομο

Πως ορίζεται η διάγνωση;

Υπάρχει κοινό παθογενετικό υπόστρωμα;

Αν υπάρχει είναι η τιμές ινσουλίνης ή η ινσουλινοαντίσταση;

Μήπως είναι απλά η παχυσαρκία ή η καθιστική ζωή και το στρες;

Ποικιλία ορισμών και κριτηρίων

WHO Κριτήρια: 11 πιθανοί διαγνωστικοί συνδυασμοί

ATP III Κριτήρια: 16 πιθανοί συνδυασμοί

International Diabetes Federation

Νέα εθνολογικά κριτήρια παχυσαρκίας

Λοιπά ερωτήματα για τα κριτήρια

Περίμετρος μέσης 102 cm. Γιατί όχι 100 ή 104 cm;

Αρτηριακή πίεση 130 mmHg. Γιατί όχι 135 ή 140 mmHg;

Τριγλυκερίδια 150 mg/dl. Γιατί όχι 140 ή 160 mg/dl;

Μήπως παίζουμε την κολοκυθιά;

Ενδεχόμενα

Κοιλιακή παχυσαρκία
Αντίσταση στην ινσουλίνη
Υπερινσουλιναμία

+Υπέρταση
+Δυσλιπιδαιμία
+Διαβήτης

+Υπέρταση
-Δυσλιπιδαιμία
-Διαβήτης

-Υπέρταση
+Δυσλιπιδαιμία
+Διαβήτης

-Υπέρταση
-Δυσλιπιδαιμία
+Διαβήτης

+Υπέρταση
+Δυσλιπιδαιμία
-Διαβήτης

-Υπέρταση
+Δυσλιπιδαιμία
-Διαβήτης

+Υπέρταση
-Δυσλιπιδαιμία
+Διαβήτης

-Υπέρταση
-Δυσλιπιδαιμία
-Διαβήτης

Adler AI et al. **UKPDS 47**. Am Heart Journal 1999;138:s353-s 359

Η υπεργλυκαιμία στη διάγνωση του διαβήτη (και **όχι η υπερινσουλαιμία**) σχετίζεται με αυξημένο κίνδυνο για ισχαιμική καρδιοπάθεια.

The metabolic syndrome: time for a critical appraisal: joint statement from the American Diabetes Association and the European Association for the Study of Diabetes. ([ADA](#); [EASD](#))

[Kahn R](#), [Buse J](#), [Ferrannini E](#), [Stern M](#); Diabetes Care. 2005 ;28:2289-304.

The term "metabolic syndrome" refers to a clustering of specific cardiovascular disease (CVD) risk factors whose underlying pathophysiology is thought to be related to insulin resistance. .... **While there is no question that certain CVD risk factors are prone to cluster, we found that the metabolic syndrome has been imprecisely defined, there is a lack of certainty regarding its pathogenesis, and there is considerable doubt regarding its value as a CVD risk marker.**

Kahn R, Buse J, Ferrannini E, Stern M; Diabetes Care.
2005 ;28:2289-304.

Our analysis indicates that too much critically important information is missing to warrant its designation as a "syndrome." Until much needed research is completed, clinicians should evaluate and treat all CVD risk factors without regard to whether a patient meets the criteria for diagnosis of the "metabolic syndrome."

Kahn R, Buse J, Ferrannini E, Stern M; Diabetes Care. 2005 ;28:2289-304.

Providers should avoid labelling patients with the term “metabolic syndrome,” as this might create the impression that the metabolic syndrome denotes a greater risk than its components, or that it is more serious than other CVD risk factors, or that the underlying pathophysiology is clear.

Until randomized controlled trials have been completed, **there is no appropriate pharmacological treatment for the metabolic syndrome**, nor should it be assumed that pharmacological therapy to reduce insulin resistance will be beneficial to patients with the metabolic syndrome.

Edwin Gale

The myth of metabolic syndrome

Diabetologia September 2005 Editorial

Ελληνικά Διαβητολογικά Χρονικά **1993**;6:99-103

Ενημερωτικό άρθρο

Δημ. Θ. Καραμήτσος :

Υπερινσουλιναιμία και σύνδρομο Χ. Μύθος ή πραγματικότητα;

....The coexistence of the elements of syndrome X does not mean that there is a common key factor, as hypertension, dyslipidemia, and atheromatosis are multifactorial disorders with hereditary and acquired causes.

Ο Reaven, ως πατριάρχης και ανάδοχος του όρου «μεταβολικό σύνδρομο» πρόσφατα έγραψε ότι:

...«**there is no reason to believe that the metabolic syndrome exists as a distinct clinical entity**».

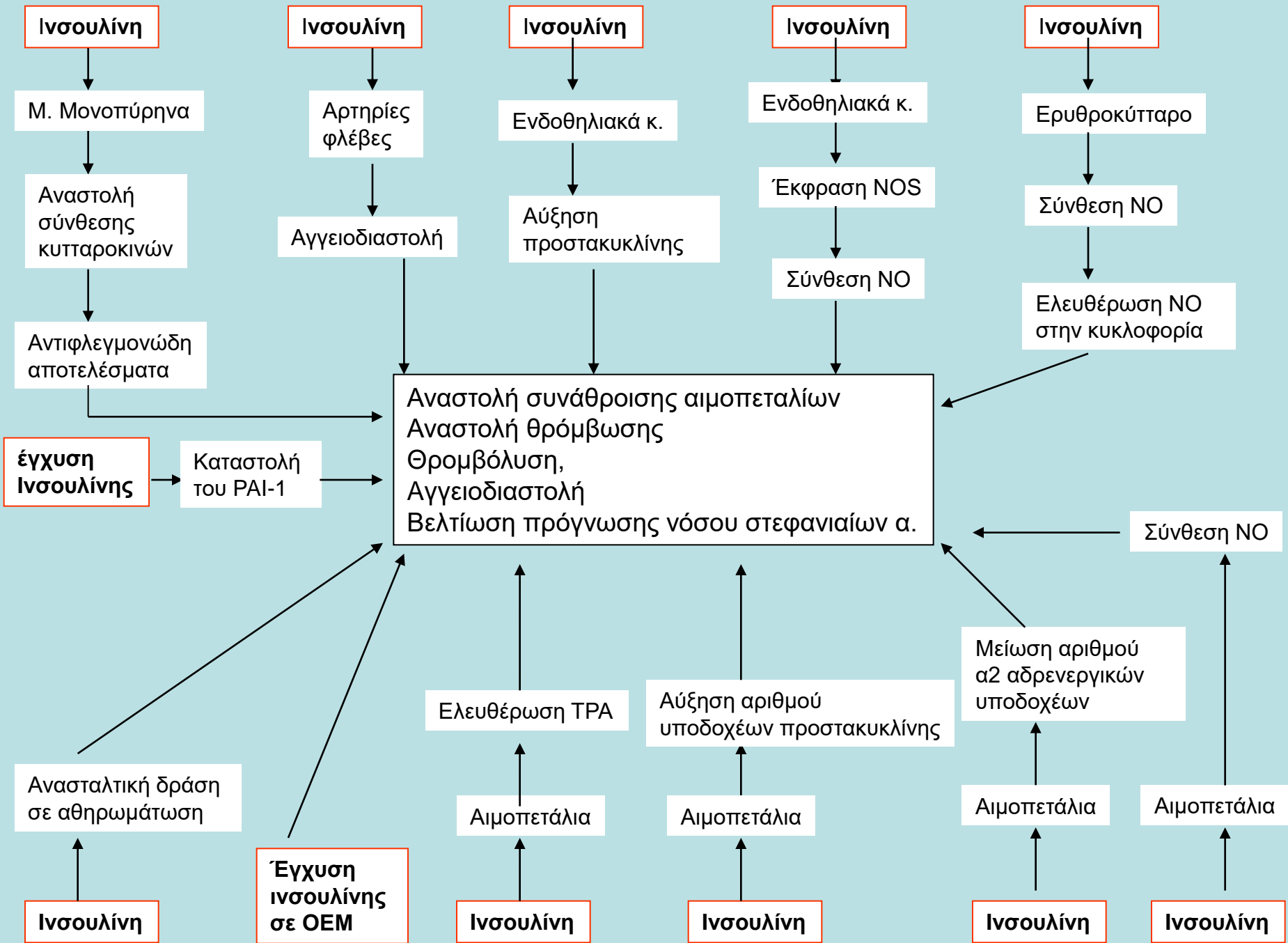
Reaven GM. The metabolic syndrome: requiescat in pace. Clin Chem 2005;51:930–931

Είναι η ινσουλίνη ένοχος;

- Τελικά η ινσουλίνη αποδεικνύεται αθώα των κατηγοριών της και παίρνει τη ρεβανς της.

Εξήγηση → παρακάτω

Δράσεις ινσουλίνης πλην των μεταβολικών

Αναστολή άθροισης αιμοπεταλίων

Αύξηση NO
Αύξηση c-AMP

Αγγειοδιαστολή

Αύξηση NO
& έκφρασης NO

Καρδιοπροστασία

Κλινικές &
πειραματικές
μελέτες

Αντιαποπρωτική δράση

Καρδιά και
άλλοι ιστοί

**Δράσεις ινσουλίνης
αντι - Αθηρωματογόνες**

Μείωση γένεσης ROS

**Αντιοξειδωτική
δράση**

↓ NFκB   ↑ IκB
↓ MCR
↓ ICAM-1
↓ CRP

**Αντιφλεγμονώδης
δράση**

↓ TF

**Αντιθρομβωτική
δράση**

↓ PAI-1

Ινωδόλυση

Πειραματόζωα
ApoE null
IRS-1 null
IRS-2 null

**Αντιαθηρωματώδη
δράση**

Είναι η ινσουλίνη αθηρωματογόνος;

Απάντηση:

Η ινσουλίνη προστατεύει από
αθηρωμάτωση-θρόμβωση

Συμπέρασμα

- Η ινσουλίνη προστατεύει από αθηρωμάτωση και θρόμβωση σύμφωνα με τις φυσιολογικές επιδράσεις της και δεν είναι δείκτης ούτε παράγων νόσου.
- Νόσος εμφανίζεται όταν λείπει η ινσουλίνη (Σακχαρώδης διαβήτης) και όταν εκκρίνεται υπερμέτρως από όγκους β -κυττάρων (Ινσουλίνωμα)

Τι ήταν το μεταβολικό σύνδρομο

Ένα τεχνητό σύνδρομο

δηλ. μία φούσκα

Στοχάζομαι

- Πόση έρευνα για αντίσταση στην ινσουλίνη
- Πόση έρευνα για μεταβολικό σύνδρομο
- Πόσα συνέδρια- πόσα ταξίδια
- Πόσα βιογραφικά εμπλουτίστηκαν
- Πόσα χρήματα δαπανήθηκαν
- Πόσα κερδίζουν ή χάνουν οι φαρμακευτικές εταιρίες αν η τιμή των Tg ή της ΣΑΠ μεταβληθεί στα κριτήρια μεταβολικού συνδρόμου;

Στοχάζομαι

- Πόση πολλή έρευνα για αντίσταση στην ινσουλίνη;
- Πόση έρευνα για μεταβολικό σύνδρομο;
- Πόσα συνέδρια- πόσα ταξίδια;
- Πόσα βιογραφικά εμπλουτίστηκαν;
- Πόσα χρήματα δαπανήθηκαν;
- Πόσα κερδίζουν ή χάνουν οι φαρμακευτικές εταιρίες αν η τιμή;
των Tg ή της Art. πίεσης μεταβληθεί
στα κριτήρια του μεταβολικού συνδρόμου;

Μήπως είχαμε χάσει την κρίση μας;

Μήπως φταίει η παγκοσμιοποίηση;

Μήπως δεν είμαστε ανεξάρτητοι στην σκέψη μας;

Μήπως φταίει η διαπλοκή εταιριών και ομάδων ειδικών;

Ευχαριστώ για την προσοχή σας

